

BIULETYN INFORMACYJNY FUNDACJI GOŁĘBIE SERCE NR 5/2020 MAJ 2020

Spis treści

1. ZBYCIE GOSPODARSTWA ROLNEGO	2
2. STRONY W POSTĘPOWANIU W SPRAWIE POZWOLENIA NA BUDOWĘ.....	3
3. PRAWA AUTORSKIE OSOBISTE I MAJĄTKOWE	5
4. REJESTR SPADKOWY	6
5. DOPUSZCZALNOŚĆ PRZEPROWADZENIA DOWODU Z OPINII BIEGŁEGO W POSTĘPOWANIU ADMINISTRACYJNYM	8
6. PROCES PRZEZ INTERNET	9

GOŁĘBIE SERCE

POMOC PRAWNA

1. ZBYCIE GOSPODARSTWA ROLNEGO

Co do zasady dopuszczalne jest przeniesienie w drodze jednej czynności prawnej wszystkich składników przedsiębiorstwa, jednakże problematyczne jest czy powyższą zasadę można także przenieść na grunt zbycia własności gospodarstwa rolnego. Przedmiotowe zagadnienie jest istotne w kontekście późniejszej możliwości przerejestrowania własności poszczególnych przedmiotów wchodzących w skład gospodarstwa rolnego, np. ciągnika.

Zgodnie z art. 55(3) Kodeksu cywilnego: za gospodarstwo rolne uważa się grunty rolne wraz z gruntami leśnymi, budynkami lub ich częściami, urządzeniami i inwentarzem, jeżeli stanowią lub mogą stanowić zorganizowaną całość gospodarczą, oraz prawami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa rolnego. Jednocześnie mając na względzie stanowisko judykatury: w kontekście definicji gospodarstwa rolnego budynki lub ich części mają charakter części składowych gruntów rolnych. Użyte w niej pojęcie „inwentarz” obejmuje natomiast zwierzęta, maszyny, narzędzia, zaś przez „inne urządzenia” rozumieć należy np. studnie, szklarnie, magazyny, urządzenia do hodowli ryb itp. (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 25 marca 2015 r. II SA/Go 79/15). Zgodnie z powyższym należy uznać, iż w skąd gospodarstwa rolnego w ramach definicji inwentarza wchodzi również własność ciągnika oraz innych maszyn rolniczych.

Kontynuując należy również wskazać na wątpliwości jakie związane są z przeniesieniem własności gospodarstwa rolnego a tym samym czy możliwe jest stosownie do niego przepisów o przeniesieniu własności przedsiębiorstwa ze wszystkimi skutkami prawnymi (art. 55(2) oraz art. 75(1) Kodeksu cywilnego). W doktrynie podnosi się, iż gospodarstwo rolne jest rodzajem przedsiębiorstwa - uznający m.in. możliwość odpowiedniego stosowania przepisów art. 75(1) i 55(2) k.c. w sytuacji sprzedaży tego gospodarstwa. Dopuszczalne jest stosownie analogicznych zasad przy zbyciu gospodarstwa rolnego jak przy zbyciu przedsiębiorstwa, tj. objęcia treścią czynności wszystkich lub tylko niektórych składników gospodarstwa, z jednym wszak zastrzeżeniem, czynność prawna mająca za przedmiot gospodarstwo rolne wymaga zawsze zachowania formy aktu notarialnego. (Niezbecka, Elżbieta. Art. 55(3). W: Kodeks cywilny. Komentarz. Tom I. Część ogólna, wyd. II. Wolters Kluwer Polska, 2012.). Powyższe stanowisko koresponduje również z poglądem judykatury zgodnie z którym: gospodarstwo rolne, stanowiące w ujęciu funkcjonalnym zorganizowaną całość gospodarczą, może być przedmiotem jednej czynności prawnej, z zastosowaniem wprost art. 55(2) KC. Wówczas przedmiot czynności obejmuje ogół składników materialnych i niematerialnych składających się na istotę tego gospodarstwa, w tym zezwolenia, o których mowa w art. 55(1) pkt 5 KC. (Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2008 r. III CSK 252/07). Mając powyższe na uwadze stwierdzić należy iż przeniesienie własności gospodarstwa rolnego przez jedną czynność prawną jest dopuszczalne i wywołuje takie same skutki jak zbycie przedsiębiorstwa w stosunku do poszczególnych składników tego gospodarstwa. W konsekwencji tego zbycie gospodarstwa pociąga za sobą również zbycie jego inwentarza w tym maszyn rolniczych, nieruchomości lub zwierząt, chyba że strony uzgodnią odmienne postanowienia w umowie. Powyższe stanowisko jest o tyle istotne, iż odnosi bezpośredni skutek oraz może stanowić

GOŁĘBIE SERCE

POMOC PRAWNA

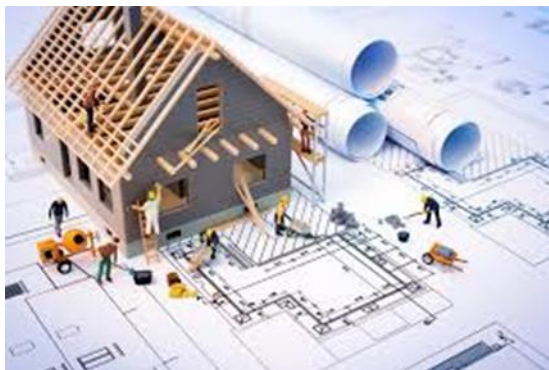
podstawę złożenia wniosku o przenieście na rzecz nabywcy gospodarstwa rolnego własności maszyn rolniczych (np. ciągnika)

Mając na uwadze powyższe należy w pierwszej kolejności wskazać, iż ciągnik jako element inwentarza gospodarstwa rolnego wchodzi jego skład i stanowi część składową gospodarstwa rolnego w rozumieniu Kodeksu cywilnego. Jednocześnie w sytuacji zbycia gospodarstwa rolnego dopuszczalnym jest stosowanie przepisów o zbyciu przedsiębiorstwa ze wszystkimi jego skutkami, tj. objęciem treścią jednej czynności wszystkich lub niektórych składników gospodarstwa rolnego. Zgodnie z powyższym dopuszczalne jest przenieście własności ciągnika którego podstawą zmiany właściciela jest umowa zbycia gospodarstwa rolnego.

2. STRONY W POSTĘPOWANIU W SPRAWIE POZWOLENIA NA BUDOWĘ

Mówi się, że każdy w życiu marzy żeby posadzić drzewo i postawić dom. Jednakże zanim dojdzie do postawienia domu musimy uzyskać pozwolenie na budowę. Niejednokrotnie okazuje się, iż planowana przez nas inwestycja może stać w sprzeczności z zamierzeniami naszych sąsiadów. Ale czy na pewno nasi sąsiedzi mają prawo kwestionować zamierzoną przez nas inwestycję?

Zgodnie z art. 28 ust 2 ustawy prawo budowlane stronami w postępowaniu w sprawie pozwolenia na budowę są: inwestor oraz właściciele, użytkownicy wieczystości lub zarządcy nieruchomości znajdujących się w obszarze oddziaływania obiektu. O ile nie ma wątpliwości co do pojęć inwestora, użytkownika wieczystego czy też zarządcy, to już nieostry jest określenie „podmiotów które mogą się znaleźć w obszarze oddziaływania”. Ustawodawca co prawda wprowadził legalną definicję obszaru oddziaływania zgodnie z którą jest to teren wyznaczony w otoczeniu obiektu budowlanego na podstawie przepisów odrębnych, wprowadzających związane z tym obiektem ograniczenia w zagospodarowaniu, w tym zabudowy, tego terenu (art. 3 ust 20 prawa budowlanego), jednakże, pomimo powyższego prezentowane pojęcie budzi wiele wątpliwości. f

GOŁĘBIE SERCE

POMOC PRAWNA

Warto w tym miejscu zwrócić uwagę, iż prezentowany przepis stanowi wyjątek w zakresie określenia stron postępowania administracyjnego (takim typem jest postępowanie w sprawie pozwolenia na budowę), w porównaniu do przepisów kodeksu postępowania administracyjnego. O ile według k.p.a. stroną jest ten czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie albo kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek, to przepisy prawa budowlanego zawężają powyższe pojęcie na podmioty objęte obszarem oddziaływania oraz te enumeratywnie wymienione w przepisie. Jednocześnie należy wskazać, iż stanowisko judykatury w zakresie określenia obszaru oddziaływania. Zgodnie z poglądem WSA w Poznaniu: ustalenie kręgu stron w postępowaniu o pozwolenie na budowę łączy się nierozdzielnie z ustaleniem "obszaru oddziaływania inwestycji" w rozumieniu art. 3 pkt 20 p.b. Zasadnie wskazuje się w orzecznictwie, że przy wyznaczeniu tego obszaru należy uwzględnić funkcję, formę, konstrukcję projektowanego obiektu i inne jego cechy charakterystyczne oraz sposób zagospodarowania terenu znajdującego się w otoczeniu projektowanej inwestycji, uwzględniając treść nakazów i zakazów zawartych w przepisach odrębnych. Organ powinien więc każdorazowo ustalić przepisy odrębne, które przewidują w konkretnej sytuacji ograniczenia w swobodnym korzystaniu z nieruchomości, wprowadzone ze względu na powstanie w sąsiedztwie określonego obiektu budowlanego (Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 14 stycznia 2016 r. IV SA/Po 677/15).

Jednocześnie warto wspomnieć, iż wyznaczenie obszaru oddziaływania musi mieć indywidualny wydźwięk. Organ administracji publicznej określając strony postępowania w pozwoleniu na budowę w oparciu o powołaną przesłankę mają obowiązek traktować sprawę indywidualnie oraz brać pod uwagę funkcję, formy, konstrukcję projektowanego obiektu i inne jego cechy charakterystycznych oraz sposobu zagospodarowania terenu znajdującego się w otoczeniu projektowanej inwestycji budowlanej. Inaczej rzecz ujmując, trzeba stwierdzić, że pojęcie obszaru oddziaływania obiektu jest rekonstruowane w każdym odrębnym postępowaniu prowadzonym dla indywidualnych inwestycji (wyrok WSA w Poznaniu z dnia 7 grudnia 2010 r., II SA/Po 673/10). Mając powyższe na uwadze warto wskazać, iż to na organie administracji publicznej ciąży obowiązek określenia obszaru oddziaływania zamierzonej inwestycji, to on przy pomocy dostępnych mu środków wskazuje wszystkie przepisy odrębne, które wprowadzają ograniczenia w zagospodarowaniu - wykorzystaniu danego terenu i na ich podstawie ustalić możliwość oddziaływania określonego sposobu użytkowania obiektu budowlanego oraz zakres i zasięg tego oddziaływania. Przejawami takiego oddziaływania są np. hałas, wibracje, zakłócenia elektryczne albo zanieczyszczenie powietrza, wody lub gleby bądź też pozbawienie lub ograniczenie możliwości korzystania z wody, kanalizacji, energii elektrycznej i ciepłej, środków łączności, dopływu światła dziennego (Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 29 stycznia 2016 r. II OSK 1344/14).

Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, iż w początkowym procesie inwestycji budowlanej w zakresie uzyskania pozwolenia na budowę inwestor musi liczyć się z faktem, iż może pojawić się podmiot o którym ten nie wie a którego nieruchomość leży w obszarze oddziaływania przedmiotowej inwestycji. Ważne jest, iż to nie sam inwestor określa krąg stron uczestniczących w pozwoleniu na budowę. Powyższy obowiązek spoczywa na organie administracji publicznej.

GOŁĘBIE SERCE

POMOC PRAWNA

3. PRAWA AUTORSKIE OSOBISTE I MAJĄTKOWE

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych określa m.in. zespół praw przysługujących twórcy względem jego utworu. Podstawowym rozróżnieniem praw podmiotowych twórcy jest podział na prawa autorskie osobiste oraz prawa autorskie majątkowe.

Prawa autorskie osobiste są nieograniczone w czasie, niezbywalne i niepodlegające zrzeczeniu się przez twórcę. Ustawa wskazuje przykładowy katalog otwarty pięciu przesłanek składających się na autorskie prawa osobiste. Jak stanowi zatem art. 16 omawianej ustawy, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, autorskie prawa osobiste chronią nieograniczoną w czasie i niepodlegającą zrzeczeniu się lub zbyciu więź twórcy z utworem, a w szczególności prawo do: autorstwa utworu; oznaczenia utworu swoim nazwiskiem lub pseudonimem albo do udostępniania go anonimowo; nienaruszalności treści i formy utworu oraz jego rzetelnego wykorzystania; decydowania o pierwszym udostępnieniu utworu publiczności, a także nadzoru nad sposobem korzystania z utworu.

W razie wystąpienia sytuacji naruszenia osobistych praw autorskich, twórcy przysługują instrumenty prawne, mające na celu jego ochronę. Po pierwsze, twórca, którego autorskie prawa osobiste zostały jedynie zagrożone, a jeszcze nie naruszone, cudzym działaniem, ma prawo do żądania zaniechania tego działania. W razie dokonanego naruszenia twórca może także żądać, aby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności aby złożyła publiczne oświadczenie o odpowiedniej treści i formie. W wypadku szczególnym, tj. gdy działanie nosiło znamiona winy, sąd może przyznać twórcy odpowiednią sumę pieniężną tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę lub - na żądanie twórcy - zobowiązać sprawcę, aby uiścił odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez twórcę cel społeczny. Jak stanowi norma zawarta w art. 78 ust. 2 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych po jego śmierci z powodztwem o ochronę autorskich praw osobistych zmarłego może wystąpić małżonek, a w jego braku kolejno: zstępni, rodzice, rodzeństwo, zstępni rodzeństwa, o ile twórca nie wyraził

innej woli. W braku odmiennej woli twórcy, osoby wskazane są uprawnione w tej samej kolejności do wykonywania autorskich praw osobistych zmarłego twórcy. Z powództwem wystąpić może także stowarzyszenie twórców właściwe ze względu na rodzaj twórczości lub organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, która zarządzała prawami autorskimi zmarłego twórcy, chyba, że twórca wyraził inną wolę.

Na majątkowe prawa autorskie składają się uprawnienia do wyłącznego korzystania z utworu i rozporządzania nim na wszystkich polach eksploatacji oraz do wynagrodzenia za korzystanie z utworu. Autorskie prawa majątkowe, za wyjątkiem wymagalnych wierzytelności, nie podlegają egzekucji, dopóki służą twórcy. Szczegółowe zasady i stawki wynagrodzenia, przysługujące twórcy z tytułu majątkowych praw autorskich zawarte są w przepisach art. 19 i n. ustawy o prawie autorskim i prawach autorskich. W art. 79 tej ustawy występuje zaś katalog uprawnień przysługujących twórcy na wypadek naruszenia jego majątkowych praw autorskich.

Uprawniony, którego autorskie prawa majątkowe zostały naruszone, może żądać od osoby, która naruszyła te prawa zaniechania naruszania, usunięcia skutków naruszenia, wydania utraconych korzyści, a także naprawienia wyrządzonej szkody na zasadach ogólnych. Artykuł 79 ust. 1 pkt 3 lit b omawianej ustawy, stanowiący o tym, iż twórcy przysługuje także, obok naprawienia szkody na zasadach ogólnych, także naprawienie szkody w postaci zapłaty sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej dwukrotności, a w przypadku gdy naruszenie jest zawinione - trzykrotności stosownego wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu, stracił moc z dniem 01.07.2015 r. w zakresie, w jakim uprawniony, którego autorskie prawa majątkowe zostały naruszone, może żądać od osoby, która naruszyła te prawa, naprawienia wyrządzonej szkody poprzez zapłatę sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej – w przypadku gdy naruszenie jest zawinione – trzykrotności stosownego wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu, na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 czerwca 2015 r. sygn. akt SK 32/14. Ponadto, uprawniony może się domagać jednokrotnego albo wielokrotnego ogłoszenia w prasie oświadczenia o odpowiedniej treści i formie lub podania do publicznej wiadomości części albo całości orzeczenia sądu wydanego w rozpatrywanej sprawie, w sposób i w zakresie określonym przez sąd.

4. REJESTR SPADKOWY

8 września 2016 r. w pełni weszły w życie przepisy ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw. Tego samego dnia weszła w życie ustawa z dnia 22 lipca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy – Prawo o notariacie oraz ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw.

Na mocy zawartych przepisów, wprowadzono do ustawy dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie, przepisy dotyczące znowelizowanej formy Rejestru Spadkowego. Zgodnie z nowym brzmieniem art. 95i ustawy Prawo o notariacie Krajowa Rada Notarialna tworzy system teleinformatyczny w celu

GOŁĘBIE SERCE

POMOC PRAWNA

prowadzenia Rejestru Spadkowego, zapewnia notariuszom i sądom dostęp do tego systemu w celu dokonywania wpisów oraz ochronę danych zgromadzonych w Rejestrze Spadkowym przed nieuprawnionym dostępem, przetwarzaniem oraz zmianą lub utratą. Podpis elektroniczny weryfikowany przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu zapewnia notariuszowi oraz prezesowi sądu lub osobie przez niego wyznaczonej dostęp do Rejestru Spadkowego. Ponadto, zgodnie z nowelizacją, Krajowa Rada Notarialna udostępnia w systemie teleinformatycznym informacje o zarejestrowanych aktach poświadczenia dziedziczenia, postanowieniach o stwierdzeniu nabycia spadku oraz europejskich poświadczeniach spadkowych obejmujące dane, o których mowa w art. 95ha. We wspomnianym art. 95ha zawarto normy dotyczące wymagań i części składowych, jakie spełniać ma i z których składać się ma Rejestr Spadkowy. W razie z kolei uchylecia zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia, Prezes Krajowej Rady Notarialnej niezwłocznie poleca wykreślenie z Rejestru Spadkowego uchylonego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku lub zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia albo poleca dokonanie odpowiedniej zmiany wpisu postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku.

Zgodnie zatem z postanowieniami ustaw nowelizujących, ujednoczono zbiór gromadzący notarialne akty poświadczenia dziedziczenia oraz sądowe postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku. Ponadto, do rejestru wprowadzona została trzecia kategoria tego typu aktów- tj. europejskie poświadczenia spadkowe, wynikające z regulacji unijnych. Wprowadzone przepisy mają na celu usprawnić, przyspieszyć i ujednoczyć sferę związaną z szeroko pojmowanymi aktami dziedziczenia. Podkreśla się także, iż tego typu przepisy mają zapobiegać dublowaniu się aktów sądowych i notarialnych.

Jeśli chodzi o przepisy unijne, to zgodnie z informacją Ministerstwa Sprawiedliwości, „Unijne przepisy nie wymagają bezwzględnie rejestrowania EPS w krajowych rejestrach obejmujących dokumenty potwierdzające prawa do spadku. Taka rejestracja zwiększy jednak skuteczność EPS wydawanych przez polskie sądy i polskich notariuszy. Wzmocni też wiarygodność samego Rejestru Spadkowego oraz pewność obrotu prawnego, a także zminimalizuje ryzyko wydawania sprzecznych orzeczeń, czy innych dokumentów potwierdzających prawa do spadku.”

5. DOPUSZCZALNOŚĆ PRZEPROWADZENIA DOWODU Z OPINII BIEGŁEGO W POSTĘPOWANIU ADMINISTRACYJNYM

Niejednokrotnie w czasie trwającego postępowania administracyjnego strona żąda powołania biegłego celem przeprowadzenia dowodu wymagającego wiadomości specjalnych. Wówczas pojawia się pytanie czy organ administracji publicznej jest związany takim wnioskiem dowodowym oraz na jakiej podstawie może lub powinien taki dowód przeprowadzić.

W pierwszej kolejności należy zastanowić się nad podstawą takiego wniosku strony. W tym celu należy sięgnąć do brzmienia i interpretacji art. 84 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego zgodnie z którym „gdy w sprawie wymagane są wiadomości specjalne, organ administracji publicznej może zwrócić się do biegłego lub biegłych o wydanie opinii.” Literalna wykładnia prezentowanego przepisu wskazuje iż muszą zostać spełnione dwie przesłanki celem jego zastosowania. Po pierwsze konieczne są występujące w sprawie wiadomości specjalne. Po drugie natomiast to organ administracji publicznej może lecz nie musi zwrócić się do biegłego lub biegłych. Wobec powyższego należy wskazać, iż przepis ten nie ma charakteru obligatoryjnego a tym samym organ administracji publicznej może skorzystać z przysługującego mu uprawnienia jakim jest uznanie administracyjne. Organ administracji publicznej nawet gdy zachodzą okoliczności wymagające wiadomości specjalnej może lecz nie musi skorzystać z opinii biegłego. W tym miejscu warto wskazać, iż wiadomości specjalne doktryna interpretuje jako sytuację w której „rozstrzygnięcie sprawy wymaga wiadomości specjalnych wówczas, gdy przy jej rozpoznaniu wyłoni się zagadnienie mające znaczenie dla rozstrzygnięcia, którego wyjaśnienie przekracza zakres wiadomości i doświadczenia życiowego osób mających wykształcenie ogólne i nie

możliwe bez posiadania wiadomości specjalnych w określonej dziedzinie nauki, sztuki, rzemiosła, techniki, stosunków gospodarczych itp., z którą wiąże się rozpatrywane zagadnienie” (Wróbel, Andrzej. Art. 84. W: Komentarz aktualizowany do Kodeksu postępowania administracyjnego. System Informacji Prawnej LEX, 2016.). Jednakże pomimo literalnej wykładni przepisu należy również zwrócić uwagę, iż „organ administracji publicznej powołuje biegłego na żądanie strony lub z urzędu.”(Wróbel, Andrzej. Art. 84. W: Komentarz aktualizowany do Kodeksu postępowania administracyjnego. System Informacji Prawnej LEX, 2016) Pomimo powyższego stanowiska powołane zagadnienie prawne pozostaje sporne w judykaturze. Zgodnie z wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie „organ administracji nie jest związany wnioskiem strony o powołanie biegłego dla ustalenia okoliczności, która w sposób niebudzący wątpliwości może być ustalona przez organ na podstawie dokumentów sprawy, a zwłaszcza - oświadczeń strony składanych w innym czasie.” (Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego (do 2003.12.31) w Warszawie z dnia 1 lutego 1982 r. I SA 2497/81).

Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, iż dopuszczalność przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego na wniosek strony w oparciu o art. 84 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego ma charakter zagadnienia spornego w doktrynie. Z jednej strony literalna wykładnia przepisu wskazuje, iż jedynie organ może powołać biegłego ze względu na przysługujące mu uznanie administracyjne, zaś z drugiej strony doktryna dopuszcza możliwość powołania biegłego na wniosek strony w oparciu o powołany przepis. Niemniej jednak należy stwierdzić, iż podstawową przesłanką

GOŁĘBIE SERCE

POMOC PRAWNA

powołania dowodu z opinii biegłego jest okoliczność występująca w sprawie a wymagająca wiedzy specjalnej. Jeżeli organ w oparciu o uznanie administracyjne dojdzie do przekonania iż przedmiotowa przesłanka nie została spełniona wówczas może odmówić przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego.

Ponadto warto również poruszyć kwestię odmowy przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego. W takim przypadku w rozstrzygnięciu organu powinno znaleźć się uzasadnienie podstaw odmowy przeprowadzenia dowodu. Powyższy obowiązek wynika zarówno z brzmienia przepisu 84 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego jak i z zasady budzenia zaufania obywatela do działań organu administracji, tj. art. 8 kodeksu postępowania administracyjnego, zgodnie z którym: „organy administracji publicznej prowadzą postępowanie w sposób budzący zaufanie jego uczestników do władzy publicznej.” Warto również wskazać stanowisko judykatury w zakresie realizacji powyższej zasady: „przepis art. 8 nakłada na organy administracji publicznej nie tylko obowiązek prawidłowego rozważenia stanu faktycznego i prawnego rozstrzyganej sprawy, lecz także obowiązek rozważenia skutków prawnych, które wywołują wszelkie ostateczne akty administracyjne funkcjonujące w obrocie prawnym i pozostające w związku z podejmowanym

rozstrzygnięciem w indywidualnej sprawie” (Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 5 lutego 2008 r. II OSK 2005/06). Przedmiotowa zasada koresponduje z zasadą wyrażoną w art. 9 kodeksu postępowania administracyjnego, tj. z zasadą informowania stron postępowania. Zgodnie ze wskazaną zasadą organ administracji publicznej zobligowany jest do „należytego i wyczerpującego informowania stron o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania administracyjnego”. Łączne stosownie powyższych zasad powoduje po stronie organu powstanie obowiązku dokładnego wyjaśnienia stronie podstaw, dlaczego wniosek o powołanie biegłego celem przeprowadzenia dowodu z wiadomości specjalnych, nie został przez organ uwzględniony.

Podsumowując przedmiotowa problematykę należy wskazać, iż organ administracji publicznej nie jest zobligowany do przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego jeżeli uzna, iż nie zachodzi przesłanka wymagalności wiadomości specjalnych. Jednakże w przypadku odmowy przeprowadzenia takiego dowodu konieczne jest sporządzenie uzasadnienia oraz wyjaśnienie przez organ braku podstaw.

6. PROCES PRZEZ INTERNET

Wnoszenie pism procesowych za pośrednictwem systemu teleinformatycznego możliwe już nie tylko w elektronicznym postępowaniu upominawczym. W ustawie z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny, ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2015.1311) wprowadzono przepisy przewidujące możliwość wnoszenia pism procesowych za pośrednictwem systemu teleinformatycznego również w tzw. tradycyjnych postępowaniach cywilnych, a nie jak dotychczas tylko w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

Uzasadnieniem przyjętych zmian, wraz z nowelizacją ustawy w 2016 roku, jest przybliżenie sądownictwa obywatelom, ułatwienie korzystania im z wymiaru sprawiedliwości, a także zrównanie

GOŁĘBIE SERCE

POMOC PRAWNA

w prawach osób korzystających z tradycyjnych sposobów komunikowania się i tych sięgających po nowoczesne metody.

Zmiana w art. 125 § 21 k.p.c. polega na wprowadzeniu rozróżnienia pomiędzy pismami procesowymi wnoszonymi wyłącznie za pomocą systemu teleinformatycznego, a pismami, które mogą być wnoszone za pomocą tego systemu, jeżeli osoba wnosząca pismo wybrała tę drogę.

Powyższego wyboru będzie dokonywała strona działająca samodzielnie bądź za pomocą profesjonalnego pełnomocnika w każdej sprawie, a pisma po dokonaniu wyboru niewniesione za pośrednictwem systemu teleinformatycznego nie będą wywoływać skutków, jakie ustawa wiąże z wniesieniem pisma do sądu, o czym sąd pouczy wnoszącego pismo. Pouczenie również będzie generowane za pomocą systemu teleinformatycznego.

Po złożeniu nieskutecznego pisma przewodniczący odeśle je wnoszącemu i zawiadomi go o bezskuteczności czynności prawnej. Zgodnie z wprowadzoną nowelizacją strona będzie mogła dokonać wyboru wnoszenia w konkretnej sprawie pism za pomocą systemu informatycznego, bądź zrezygnować z tego sposobu wnoszenia pism poprzez złożenie oświadczenia za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. Należy podkreślić, że zgodnie z art. 125 § 24 k.p.c. wybór dokonany przez jedną ze stron postępowania będzie wiążący tylko dla strony, która go dokonała.

Jeżeli strona dokona wyboru wnoszenia pism za pośrednictwem systemu teleinformatycznego zobligowana będzie do wnoszenia wszelkich załączników, w tym odpisów dla strony przeciwnej również tą drogą. Poświadczenie elektroniczne odpisu pisma dokonywane będzie w tym przypadku przez przesłanie odpisu dokumentu do sądu za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. Dzięki temu profesjonalny pełnomocnik będzie mógł poświadczyć odpis dokumentu tradycyjnego powstałego w wyniku przekonwertowania go do postaci elektronicznej albo dokumentu w postaci elektronicznej. Należy mieć na uwadze, iż zgodnie z wprowadzoną nowelizacją k.p.c. w zakresie możliwości wnoszenia pism procesowych za pośrednictwem systemu teleinformatycznego strona wnosząca pismo procesowe tym sposobem będzie mogła złożyć dowody z dokumentów w postaci tradycyjnej (papierowej). W uzasadnieniu projektu ustawy czytamy, bowiem, że wyłączenie takiej możliwości rodziłoby dodatkową uciążliwość dla strony, która nie jest reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika. Strona w celu złożenia elektronicznego odpisu dokumentu pierwotnie sporządzonego w postaci papierowej musiałaby uzyskać notarialne poświadczenie zgodności tego odpisu z oryginałem, co niewątpliwie wiązałoby się z kosztami, a tym samym spowodowałoby nieatrakcyjność wnoszenia pism procesowych za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

Zgodnie z wprowadzonymi regulacjami budowa i wdrażanie tzw. elektronicznego biura podawczego będzie następowała stopniowo. Zgodnie z nowelizacją w okresie 3 lat od wejścia w życie ustawy dokonanie wyboru wnoszenia pism procesowych za pomocą systemu teleinformatycznego oraz dalsze wnoszenie tych pism będzie dopuszczalne, o ile będzie istniała taka techniczna możliwość po stronie sądu.

GOŁĘBIE SERCE

POMOC PRAWNA

O FUNDACJI

Fundacja Gołębie Serce powstała, aby nieść pomoc osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Jest organizacją pozarządową, nie prowadzącą działalności gospodarczej. Pomagamy osobom i rodzinom w przewyżczeniu trudnych sytuacji życiowych poprzez dostęp do nieodpłatnej pomocy prawnej. Wsparcie niesione przez Fundację zmierza do zaspokojenia niezbędnych potrzeb społecznych i umożliwia życie w warunkach odpowiadających godności człowieka, w szczególności dla osób społecznie marginalizowanych, których prawa i wolności są naruszane.

WSPARCIE OBYWATELSKIE

Fundacja powstała z myślą o najbardziej potrzebujących. Od lat pomaga poprzez udzielanie nieodpłatnych porad prawnych, zapewniani zastępstwa procesowego, organizowanie zbiórek żywności oraz innego rodzaju wsparcia. Od początku działalności, z naszej pomocy skorzystały setki osób w beznadziejnej sytuacji życiowej.

DOŚWIADCZENIE

Prawnicy działający na rzecz Fundacji posiadają doświadczenie w świadczeniu pomocy dla potrzebujących w ramach usług świadczonych na rzecz podmiotów publicznych, w tym powiatowych centrów pomocy rodzinie oraz ośrodków pomocy społecznej oraz towarzystw pomocy.

POMAGAMY

Zapraszamy do kontaktu wszystkie osoby zainteresowane pomocą. Nie odmawiamy nikomu. Nasi prawnicy pracujący Pro bono poinformują o obowiązującym stanie prawnym, doradzą jakie kroki w danej sytuacji byłby najodpowiedniejsze, sporządzą projekt pism procesowych.

RZĄDOWY PROGRAM

Niezmiernie miło nam poinformować, że prawnicy działający w ramach Fundacji udzielają również porad prawnych w ramach rządowego programu Nieodpłatnych Porad Prawnych i Edukacji Prawnej. Prawnicy świadczą porady w punktach sieci w całej Polsce.

Biuletyn wydawany przez Fundację Gołębie Serce w ramach realizacji zadania wynikającego z ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i edukacji prawnej.